

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Кудля Ірина	ІНФОРМАЦІЙНІ ЗАГРОЗИ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ ТА МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ	311
Кузнецова Людмила, Литвиненко Оксана	ГІБРИДНІ ВІЙНИ ЯК СУЧАСНИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ БЕЗПЕЦІ	314
Лежнєв Олександр	ВІЗУАЛЬНА МОВА РЕКЛАМИ ВОЄННОГО ЧАСУ ТА ЇЇ ГЕНДЕРНІ ВИКЛИКИ В КОНТЕКСТІ ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ	317
Литвиненко Роман, Кочина Валентина	ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ РОБОТИ ПРАВООХОРОНЦІВ ІЗ ДЖЕРЕЛАМИ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	322
Мордзинська Надія	КОГНІТИВНА БЕЗПЕКА ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ СУСПІЛЬНОЇ СОЛІДАРНОСТІ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ	325
Пехник Алевтіна, Бахметєв Андрій	ТЕХНОЛОГІЇ DEERFAKE І АУДІОПІДРОБОК У КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ	327
Поправка Марія	ПОНЯТТЯ ТА ТИПИ ІНФОРМАЦІЙНО- ПСИХОЛОГІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ	331
Рибчук Олег, Рибчук Олена	ДІАЛОГІЧНІСТЬ МИСЛЕННЯ ЯК ЧИННИК ПРОТИДІЇ ІНФОРМАЦІЙНИМ ОПЕРАЦІЯМ У СУЧАСНИХ ГІБРИДНИХ КОНФЛІКТАХ	336
Ростецька Світлана	СУЧАСНЕ РАБСТВО ЯК РИЗИК ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У КОНТЕКСТІ ВІЙНИ	339
Селезньова Ольга	МАНІПУЛЯЦІЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ТА МОЖЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ	341
Скриль Сергій	МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ДЕКОНСТРУКЦІЇ СВІТОВОГО ПОРЯДКУ	343
Тафінцева Світлана, Мотозюк Людмила	ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: ФОРМУВАННЯ КОГНІТИВНОЇ СТІЙКОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО МАНІПУЛЯТИВНИХ» ВПЛИВІВ	345
Чернецький Олексій	ІНТЕГРАЦІЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ В ЦИФРОВЕ УПРАВЛІННЯ КАДРОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ У ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ	348
Шишкін Олексій	МОВА ЯК МАРКЕР НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: ПОЛІТИЧНИЙ ВИМІР	350
Шпаківська Карина	ПРАВО НА ЦИФРОВЕ ЗАБУТТЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ГІДНОСТІ ОСОБИ	354
Яковлев Денис	ЧОРНИЙ» PR ЯК РЕМАНЕНТ ДЕСТРУКЦІЇ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ДОВІРИ	357
Цимбал Сергій	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ ЯК ФАКТОР ІНСТИТУЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	361
Pronoza Inna	MECHANISMS OF INFORMATION INFLUENCE ON POLITICAL DECISION-MAKING IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION AND HYBRID THREATS	365

Кудля І. М.,
соціальний педагог,
Тростянецького ліцею Тростянецької селищної ради
Вінницької області
с-ще Тростянець, Україна

ІНФОРМАЦІЙНІ ЗАГРОЗИ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ ТА МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стрімкою цифровізацією, у межах якої учнівська молодь дедалі активніше інтегрується в інформаційний простір. Це створює широкі можливості для саморозвитку, водночас породжуючи нові виклики, зокрема ризики несанкціонованого використання персональних даних та впливу деструктивного контенту. Через вікові особливості підлітки часто не мають достатнього досвіду для розпізнавання маніпулятивних моделей поведінки у віртуальному середовищі. За таких умов педагогічна профілактика та захист права здобувачів освіти на приватність стають пріоритетними завданнями освітнього процесу.

Актуальність даної проблематики також зумовлена стрімким зростанням кількості кіберзагроз, спрямованих саме на дітей та молодь. Зокрема, мова йде не лише про поширення шкідливого програмного забезпечення, фішингових атак чи кібербулінгу, але й про більш складні форми впливу – цифрову маніпуляцію, залучення до небезпечних онлайн-спільнот та участь у кіберзлочинних діях через гейміфіковані елементи цифрових платформ. Ці виклики посилюються високим рівнем цифрової активності підлітків, які, часто випереджаючи дорослих за технічними навичками, залишаються вразливими у сфері критичного аналізу інформації та персональної безпеки [2, с.577].

Додатковим фактором ризику є розрив між реальним і цифровим образом «Я» підлітка. Ототожнення з віртуальними ролями може спричинити емоційну нестабільність і залежність від цифрового середовища. Це, у поєднанні з короткочасним і фрагментованим сприйняттям інформації, призводить до поверхневого її опрацювання та зниження критичного мислення. Ілюзія анонімності сприяє заміщенню реальних соціальних контактів віртуальними та послаблює усвідомлення наслідків власних дій. У результаті онлайн-комунікація стає середовищем підвищеного маніпулятивного впливу та формування викривленого сприйняття реальності.

Фактор війни в Україні став потужним підсилювачем цих процесів. Психологічна напруга учнівської молоді провокує агресію як форму виходу

стресу, а високий рівень технічної компетентності у поєднанні з інтелектуальною незрілістю веде до викривленого відчуття вседозволеності та безкарності. У віртуальному світі нівелюються морально-етичні обмеження та правові норми, що діють у реальності. На підсвідомому рівні у молоді руйнується розуміння неминучості покарання за агресивну поведінку чи порушення закону.

Деструктивні мережеві спільноти трансформуються у складні цифрові структури, які функціонують за двома основними векторами загроз. Перший — аутодеструктивний, де прихований психологічний тиск спрямовується на саморуйнування особистості. Другий — мобілізаційно-агресивний, що має на меті перетворення віртуальної ідентичності у реальну протиправну поведінку. Реалізація цих векторів відбувається через інструменти психологічного тиску, як-от тролінг чи хепіслепінг, а також за допомогою маніпулятивних технологій: фішингу, кетфішингу і грумінгу. Окрему небезпеку становить секстинг, у межах якого пересилання інтимних матеріалів часто стає засобом шантажу та віктимізації учнівської молоді. Особливо небезпечною є гейміфікація протиправної діяльності, коли виконання реальних дій — зокрема підпалів майна чи збору інформації — подається у вигляді захопливих «місій» або «квестів». Через брак життєвого досвіду підлітки не усвідомлюють юридичних наслідків, сприймаючи це як гру або спосіб досягнення фінансової самостійності. Поступове переміщення комунікації з відкритих мереж у закриті канали (Telegram, Discord) створює умови для прихованого впливу та вербування, що в умовах війни підвищує ризики для національної безпеки. Процес залучення до таких спільнот реалізується через механізм поступового психологічного втягування, що передбачає поетапне ускладнення взаємодії та ізоляцію особистості в закритому цифровому середовищі.

Слід зазначити, що батьківський і вчительський контроль за тим, що саме підлітки роблять в Інтернеті, є часто малоефективним з огляду на недостатню компетентність педагогів і батьків щодо застосування програм-фільтрів, що блокують звернення до відомих адрес із сумнівним змістом. Відомий спеціаліст з питань безпеки дітей в Інтернеті Паррі Афтаб справедливо підкреслює, що найкращий фільтр, який може дійсно забезпечити безпеку дитини в мережі й розв'язати багато інших проблем, – у голові в самої дитини, а дорослим потрібно тільки «налаштувати» цей фільтр. Отже, основна роль у забезпеченні власної безпеки належить особистості. Тому провідним завданням у недопущенні доступу підлітків до матеріалів, несумісних із завданнями навчання, особливо за переважної відсутності контент-фільтруючих програм у школі і вдома, є

навчання і виховання з метою формування інформаційно безпечної особистості [1, с.367].

Ефективний захист учнівської молоді від інформаційних загроз у цифровому середовищі передбачає реалізацію системи психолого-педагогічних механізмів, спрямованих на формування внутрішньої стійкості особистості. Насамперед варто виділити когнітивний механізм, що полягає у розвитку критичного мислення та навичок глибокого аналізу інформації, які дозволяють учнівській молоді вчасно розпізнавати маніпулятивний контент та об'єктивно оцінювати ризики цифрової взаємодії. У контексті практичного захисту особливої уваги заслуговує соціально-комунікативний механізм, спрямований на створення освітнього середовища для відкритого обговорення будь-яких проблем онлайн-активності. За таких умов заклад освіти виступає простором формування навичок безпечної поведінки та надання підтримки з боку педагогів та однолітків. Не менш важливу роль відіграє діяльнісний механізм, що реалізується через активне залучення молоді до соціально значущих, творчих або лідерських ініціатив. Участь у шкільному самоврядуванні та волонтерстві мінімізує вразливість до деструктивного впливу, формуючи відповідальність і позитивну самоідентичність. Цілісність запропонованої моделі захисту передбачає також реалізацію регулятивно-ціннісного механізму, спрямованого на формування відповідального ставлення до власної поведінки в мережі та чітке розуміння етичних норм. Це реалізується через розвиток навичок цифрової саморегуляції, дотримання принципів медіагігієни та усвідомлення особистої відповідальності за поширення інформації.

Таким чином, успішна протидія інформаційним загрозам у цифровому середовищі досягається лише через системний підхід, що поєднує активну участь закладів освіти, педагогів, батьків і учнів. Це передбачає розвиток критичного мислення, безпечного освітнього середовища, цифрової грамотності та активну участь учнів у шкільному та позашкільному житті. Лише такий підхід дозволяє сформувати відповідальну та стійку особистість у цифровому світі, де цифрова грамотність є фундаментом медіагігієни та відповідальної онлайн-поведінки.

Література:

1. Варивода К. С. Інформаційна безпека підлітків в Інтернет мережі. *Молодий вчений*. 2016. № 3. С. 365–368. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_3_87 (дата звернення: 27.04.2026).
2. Харченко Н.В. Цифрова безпека підлітків: оцінка навичок управління контентом, цифрової ідентичності та інформаційного середовища. *Проблеми*

освіти. 2025. Вип. 1 (102). С. 576–589. URL:
<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747572/> (дата звернення: 27.04.2026).

Кузнецова Л. В.,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри історії та права

Черкаський державний технологічний університет

Литвиненко О. В.,

кандидат історичних наук, доцент

т.в.о. доцента кафедри підвищення кваліфікації

та спеціалізованої підготовки у сфері цивільного

захисту навчально-наукового інституту інженерної

та спеціальної підготовки

Національний університет цивільного захисту України

м. Черкаси, Україна

ГІБРИДНІ ВІЙНИ ЯК СУЧАСНИЙ ВИКЛИК НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

Сучасною формою конфлікту з різними формами впливу прийнято вважати гібридну війну. Її особливість у тому, що агресор не завжди діє відкрито, а часто маскує свої дії, щоб уникнути прямого оголошення війни. Гібридна війна включає в себе військові, економічні, інформаційні, кібернетичні методи її проведення. На зараз гібридна війна є найбільшим викликом національній безпеці не лише для нашої держави, а для всього світу. Особливого значення ця проблема набуває перед нашою країною після порушення росією умов Будапештського меморандуму та анексії значної частини території.

Історично, концепція гібридних війн сягає своїм корінням глибоко в минуле, але набула особливого значення у сучасному світі з появою нових технологій та змінами у геополітичному ландшафті. Зокрема, останніми десятиліттями вона набула нового розміру завдяки розвитку інформаційних технологій, що дозволяють впливати на суспільство та політичні процеси ширше і ефективніше. Термін «гібридна війна» виник в 1990-х як частина дискурсу, розпочатого дослідниками Р. Волкером та В. Неметом. Його поширення зазнало підвищення через працю Ф. Гоффмана «Конфлікт у ХХІ столітті. Поява гібридних війн» (англ. «Conflict in the XXI century. The emergence of hybrid wars»;

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції